

GAZDASÁGI
VERSENYHIVATAL
VERSENYTANÁCS

☒ 1054 Budapest, Alkotmány u. 5.

☎ 472-8864 ☏ Fax: 472-8860

Vj-171/2004/9.

A Gazdasági Versenyhivatal Versenytanácsa a **Leipnik Lundenburger Invest Beteiligungs AG** kérelmező összefonódás engedélyezése iránti kérelmére indult eljárásban, melyben további ügyfélként részt vett a **VK-Mühlen AG** – tárgyaláson kívül – meghozta az alábbi

h a t á r o z a t o t

A Versenytanács engedélyezi, hogy a Leipnik Lundenburger Invest Beteiligungs AG irányítást szerezzen a VK-Mühlen AG felett.

Kötelezi a kérelmezőt, hogy a határozat kézbesítésétől számított tizenöt napon belül fizessen meg további 8.000.000.- (Nyolcmillió) forint eljárási díjat a Gazdasági Versenyhivatal 10032000-01037571. számú eljárási díjbevételi számlájára.

A határozat felülvizsgálatát az ügyfelek a kézbesítéstől számított harminc napon belül kérhetik a Fővárosi Bírósághoz címzett, de a Gazdasági Versenyhivatalnál benyújtandó keresettel.

I n d o k o l á s

I.**A kérelmezett összefonódás**

- 1) A Leipnik Lundenburger Invest Beteiligungs AG (a továbbiakban: Leipnik AG) 2004. szeptember 28-án az addig 50 százalék alatti részesedését 55 százalékra növelte a VK-Mühlen AG (a továbbiakban: Mühlen AG) részvényeiből.
- 2) A Leipnik AG az 1) pont szerint részvényszerzéshez – mint vállalkozások összefonódásához – a tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról szóló módosított 1996. évi LVII. törvény (a továbbiakban: Tptv.) VI. fejezetének rendelkezései alapján 2004. október 28-án kelt kérelmében a Gazdasági Versenyhivatal engedélyét kérte.
- 3) A vizsgáló által a Tptv. 68. § (4) bekezdése alapján elrendelt hiánypótlást a Leipnik AG 2004. december 13-án teljesítette.

II.**Az összefonódással érintett vállalkozások****A Leipnik-csoport**

- 4) Az ausztriai Leipnik AG által közvetlenül vagy közvetve irányított vállalkozások alkotta vállalkozáscsoport (a továbbiakban: Leipnik-csoport) Ausztriában és a vele szomszédos országok többségében végez élelmiszeripari tevékenységet.
- 5) A Leipnik-csoportba tartozó magyarországi vállalkozások búza- és rozsőrlemények, valamint takarmánykeverékek gyártásával és forgalmazásával foglalkoznak. Részesedésük a gabonaőrlemények magyarországi forgalmából 20,5 százalék, a takarmánykeverékek esetén pedig 2,3 százalék.

- 6) A Leipnik-csoport magyarországi tagjainak 2003. évi nettó árbevétele (a csoporton belüli forgalom nélkül) 23,8 milliárd forint volt. A Leipnik-csoport külföldön honos tagjai 2003. évben nem érték el nettó árbevételt a Magyar Köztársaság területén.

A Mühlen-csoport

- 7) A németországi Mühlen-AG és az általa irányított vállalkozások alkotta vállalkozáscsoport (a továbbiakban: Mühlen-csoport) Európa legnagyobb malomipari vállalkozáscsoportja, amely a gabonaőrlemények előállításával mellett sütőkeverékek gyártásával, valamint rizs és hüvelyesek feldolgozásával is foglalkozik.
- 8) A Mühlen-csoport magyarországi tagja, a Diamant International Malom Kft. búza és durumbúza őrlemények gyártásával és értékesítésével foglalkozik. Részesedése a magyarországi gabonaőrlemény forgalomból 5,9 százalék.
- 9) A Diamant Kft. 2003. évi nettó árbevétele 3,5 milliárd forint volt. A Mühlen-csoport külföldön honos tagjai a Diamant Kft. részére történt értékesítésen kívül 2003. évben nem érték el nettó árbevételt a Magyar Köztársaság területén.

III.

A gabonaőrlemény piac sajátosságai

- 10) A gabonafélék (búza, durumbúza, rozs) őrlésével előállítható termékek a liszt, a dara és a malmi melléktermékek (pl. korpa).
- 11) Magyarországon a gabonaőrlemények túlnyomó többségét a búza alapú őrlemények adják. A felhasznált 1.250.000 tonna búzával szemben a rozs mennyisége 10.000 tonna, a durumbúzáé pedig valamivel több, mint 20.000 tonna.
- 12) A különböző őrleménytípusok (liszt, dara, korpa) felhasználási célja eltérő. Az egyes őrleménytípusokon belül lényegesen eltér egymástól a búzából és a durumbúzából

készült liszt felhasználási módja, az utóbbiból ugyanis csupán víz hozzáadásával is készíthető tészta, míg a búzaliszthez tojás is szükséges.

- 13) Az egyes őrleménytípusokat ugyanazokon a termelőkapacitásokon állítják elő, és azok alkalmasak bármelyik gabonatípus feldolgozására.
- 14) Magyarországon jelenleg mintegy száz, gabonaőrlemény készítéssel foglalkozó vállalkozás van, melyek termelőkapacitásai (a malmok) az ország egész területét lefedik. A Leipnik-csoporthoz hasonlóan mintegy 20 százalékkal részesedik a magyarországi gabonaőrlemény forgalomból a Szabolcs Gabona-csoport, és több 5-10 százalék közötti részesedéssel rendelkező vállalkozás is van a piacon.
- 15) A gabonaőrlemények esetében a jellemző maximális szállítási távolság 100-150 kilométer, a központi raktárakkal rendelkező kereskedelmi láncok révén azonban a jelentősebb gyártó vállalkozások fogyasztói termékei az ország egész területén jelen vannak.
- 16) A takarmánykeverékek mind a felhasználás célja, mind a szükséges gyártó berendezések tekintetében eltérnek a gabonaőrleményektől.

IV.

Az engedélykérési kötelezettség

- 17) Az 1) pont szerinti részvénytulajdonosi szerzéssel a Mühlen-AG részvényeinek többsége a Leipnik AG tulajdonába kerül, ami a Tpv. 23. § (1) bekezdés b) pontja alapján – figyelemmel a (2) bekezdés a) pontjára is – vállalkozások összefonódásának minősül.
- 18) Az összefonódás ugyan külföldön honos vállalkozások között jön létre, azonban mindkét vállalkozás olyan vállalkozás-csoportba tartozik, amely áruival jelen van a magyar piacon. Ebből következőleg az összefonódás hatása a Magyar Köztársaság területén érvényesülhet, így arra a Tpv. hatálya az 1. § alapján kiterjed.

- 19) Az összefonódással érintett vállalkozások (a Tpv. 26. § alapján a Leipnik- és a Mühlen-csoport tagjai) 2003. évi – a Tpv. 27. § (1) bekezdése szerint számított – együttes nettó árbevétele meghaladta a tízmilliárd forintot, ezen belül az irányítás alá kerülő Mühlen-csoporté az ötszázmillió forintot, ezért a kérelem szerinti összefonódáshoz a Tpv. 24. § (1) bekezdése alapján a Gazdasági Versenyhivatal engedélye szükséges.

V.

Az engedélyezés

- 20) A Tpv. 30. § (2) bekezdése alapján a Gazdasági Versenyhivatal nem tagadhatja meg az engedély megadását, ha az összefonódás nem hoz létre vagy nem erősít meg olyan gazdasági erőfölényt, amely akadályozza a hatékony verseny kialakulását, fennmaradását vagy fejlődését az érintett piacon (Tpv. 14. §).

Az érintett piac

- 21) A Tpv. 14. § szerint:
- (1) Az érintett piacot a megállapodás tárgyát alkotó áru és a földrajzi terület figyelembevételével kell meghatározni.
 - (2) A megállapodás tárgyát alkotó árun túlmenően figyelembe kell venni az azt – a felhasználási célra, az árra, a minőségre és a teljesítés feltételeire tekintettel – ésszerűen helyettesítő árukat (keresleti helyettesíthetőség), továbbá a kínálati helyettesíthetőség szempontjait.
 - (3) Földrajzi terület az, amelyen kívül
 - a) a fogyasztó nem, vagy csak számottevően kedvezőtlenebb feltételek mellett tudja az árut beszerezni, vagy
 - b) az áru értékesítője nem, vagy csak számottevően kedvezőtlenebb feltételek mellett tudja az árut értékesíteni.

- 22) Az érintett árupiac szempontjából a 12-16. pontban foglaltak alapján az alábbiak állapíthatók meg:
- a gabonaőrlemények és a takarmánykiegészítők a keresleti helyettesítés meghatározó szempontja (a felhasználási cél) és a kínálati helyettesítés alapján sem tekinthetők azonos árupiachoz tartozónak;
 - adott gabonatípuson belül az egyes őrleményfajták (liszt, dara, korpa) keresleti szempontból ugyan nem helyettesítik egymást, az azonos alapanyag és gyártási technológia alapján azonban egymás kínálati helyettesítőinek minősülnek;
 - a különböző gabonafélékből készült azonos őrleménytípusok közül a búzából és a durum búzából készült liszt az eltérő felhasználási módra tekintettel nem tekinthetők egymás keresleti helyettesítőinek, az azonos technológia azonban az eltérő alapanyag ellenére kínálati helyettesíthetőséget teremt a két termék között, és ugyanez a helyzet a rozstermékek vonatkozásában.
- 23) Mindezek alapján a Versenytanács az összefonódással érintett árupiacként vizsgálta a gabonaőrleményeket. A Versenytanács a takarmánykeverékek esetében – annak megállapításán túl, hogy nincsenek azonos árupiacon a takarmánykeverékekkel – érdemben nem foglalkozott az érintett piac meghatározásával, mert azokhoz kapcsolódóan – a később részletezettek szerint – káros versenyhatások nem azonosíthatók.
- 24) Érintett földrajzi piacként a Versenytanács a gabonaőrlemények esetében a Magyarország egész területét tekintette, annak ellenére, hogy a gazdaságos szállítási távolság csak 100-150 km. A malmok ugyanis az ország egész területét lefedik, és nincsenek olyan elkülönült területek az országon belül, amelyeken speciális piaci feltételek érvényesülnének.

A versenyhatások

- 25) A Tpv. eddigi alkalmazási tapasztalatai alapján – egyezően a nemzetközi versenyjogi gyakorlattal – egy összefonódásnak az alábbi hatásai lehetnek a gazdasági erőfölényes helyzetre és általában is a gazdasági versenyre.

25.1. Horizontális hatás akkor következik be, ha van olyan érintett piac (áru és földrajzi piac kombináció), amelynek azonos – akár eladói, akár vevői – oldalán legalább két, az összefonódásban résztvevő vállalkozás-csoport jelen van. Ekkor az összefonódás miatt csökken az egymással versenyben álló vállalkozások száma, növekszik az összefonódás révén bővülő vállalkozás-csoport piaci részesedése, miáltal egyedül vagy más vállalkozásokkal közösen gazdasági erőfölényes helyzetbe kerülhet vagy a meglévő gazdasági erőfölény erősödhet.

25.2. Vertikális hatásról akkor beszélünk, ha van olyan érintett piac, amelyen az egyik vállalkozás-csoport eladóként, a másik vállalkozás-csoport pedig vevőként van (lehet) jelen, azaz a két vállalkozás csoport a termelési-értékesítési lánc egymást követő fázisaiban tevékenykedik. Ebben az esetben a köztük meglévő piaci kapcsolat vállalkozáscsoporton belülivé válik. Ez megteremti az érdekeltséget arra, hogy ha a vállalkozás-csoport az egyik érintett piacon erőfölényben van, akkor ezzel a másik piacon visszaéljen, és lehetősége is nyílik versenyt korlátozó magatartások megvalósítására (például szerződéskötéstől való indokolatlan elzárkózás, árdiszkrimináció).

25.3. A portfólió hatás az összefonódás révén létrejövő vállalkozás-csoport által gyártott (forgalmazott) áruk körének bővüléséből adódik. Ez különösen akkor járhat káros versenyhatásokkal, ha egymást kiegészítő (azonos vevők által vásárolt) áruk gyártói (forgalmazói) kerülnek egy vállalkozáscsoportba. Ebben az esetben ugyanis, ha az egyik vállalkozás csoport valamely áru(k) piacán magas piaci részesedéssel rendelkezik, akkor az összefonódás következtében bővülő vállalkozáscsoport más áru(k) piacán képes lehet versenykorlátozó magatartás (pl. árukapcsolás) érvényesítésére.

25.4. Konglomerátum hatásról akkor beszélünk, ha – jóllehet külön-külön vizsgálva egyetlen érintett piacon sem jön létre vagy erősödik meg gazdasági erőfölényes helyzet – összességében számottevően javul a vállalkozás csoport vagyoni, pénzügyi illetve jövedelmi helyzete, melyek a gazdasági erőfölény meghatározó tényezői (Tpvt.

22. § (2) bekezdés b. pont), és alapot adhatnak versenyt korlátozó stratégiák (pl. piacrabló ár) alkalmazására.
- 26) Horizontális összefüggésben a Leipnik- és a Mühlen-csoport azonos magyarországi tevékenysége a gabonaőrlemények gyártása és forgalmazása. Az összefonódás révén ezen érintett piacon a Leipnik-csoport részesedése az eddigi 20 százalék körüli mértékről 25 százalék fölé emelkedik. Ez azonban a Versenytanács álláspontja szerint nem valószínűsíthető, hogy gazdasági erőfölényes helyzethez vezetne, mert az érintett piacon van hasonló piaci részesedésű vállalkozáscsoport (a Szabolcs Gabona-csoport), továbbá több – a fenti mértéknél ugyan lényegesen kisebb, de azért – nem elhanyagolható részesedésű vállalkozás.
- 27) A takarmánykeveréket az érintett vállalkozáscsoportok közül kizárólag a Leipnik-csoport gyárt Magyarországon, így ezek tekintetében horizontális hatásokkal nem kell számolni.
- 28) A Mühlen-csoport kizárólag olyan érintett árupiacokon (gabonaőrlemények) van jelen Magyarországon, amely jelenleg is a Leipnik-csoport tevékenységi körébe tartozik, ezért vertikális és portfólió hatásokkal nem kell számolni.
- 29) Káros konglomerátum hatás szintén nem valószínűsíthető, mert az összefonódás révén a Leipnik-csoporthoz kerülő Diamant Kft. jelenleg is egy európai mértékben jelentős vállalkozáscsoport tagja.

A döntés

- 30) Mindezek alapján a Versenytanács a Tpv. 77.§ (1) bekezdés a) pontja szerinti határozatában a Leipnik AG-nek a Mühlen AG feletti irányításszerzését – egyezően a Tpv. 71. § szerinti vizsgálati indítvánnyal – a Tpv. 30.§ (2) bekezdése alapján a rendelkező részben foglaltak szerint engedélyezte.

VI.

Az összefonódás engedélyezésének nyilvánvalósága

- 31) A Tpvt. 63.§ (3) bekezdésének ac) pontja szerint a versenytanácsi határozatot a kérelem beérkezésétől, illetve a hiányok pótlásától számított 45 napon belül kell meghozni, amennyiben „az engedély a 30. § (2) bekezdése alapján nyilvánvalóan nem tagadható meg”, mely esetben a Tpvt. 62. § (1) bekezdése alapján az eljárási díj összege kettőmillió forint. Amennyiben az engedély megadása nem nyilvánvaló vagy a Tpvt. 30. § (1) bekezdésén alapul, akkor a határozatot a Tpvt. 63. § (3) bekezdés b) pontja alapján 120 napon belül kell meghozni, mely esetben a Tpvt. 62. § (1) bekezdése alapján – a kérelem benyújtásával egyidejűleg megfizetett kettőmillió forinton felül – további nyolcmillió forint eljárási díjat kell fizetni a határozat kézbesítésétől számított tizenöt napon belül.
- 32) Arra nézve a Tpvt. nem tartalmaz rendelkezést, hogy az összefonódás mely esetben minősül olyannak, amely „a 30. § (2) bekezdése alapján nyilvánvalóan nem tagadható meg”. A Tpvt. 63.§ (3) bekezdés ac) pontja szerinti (egyszerűsített) és a b) pont szerinti (teljeskörű) eljárásban elbírállható összefonódások megkülönböztetésekor a Versenytanács – a saját több éves gyakorlatát tükröző – a Gazdasági Versenyhivatal elnöke és a Versenytanács elnöke által a Tpvt. 36. § (6) bekezdése alapján kiadott 1/2003. számú közleményből (a továbbiakban: Közlemény) indul ki.
- 33) A jelen ügy szempontjából releváns horizontális hatással összefüggésben a Közlemény szerint akkor alkalmazható az egyszerűsített eljárás, ha nincs olyan érintett piac, amelyen az összefonódásban résztvevő vállalkozáscsoportok együttes részesedése meghaladja a 20 százalékot (14.ii.a. pont). A Közlemény 14.iii. pontja alapján valamely érintett piacon 20 százalékot meghaladó együttes piaci részesedés esetén is alkalmazható azonban az egyszerűsített eljárás, ha az összefonódás következtében a piaci koncentráció növekedése ezen az érintett piacon csekély mértékű. E pont alapján akkor engedélyezhető egyszerűsített eljárásban az összefonódás, ha:
- az ezen az érintett piacon legnagyobb piaci részesedéssel rendelkező érintett vállalkozáscsoport figyelmen kívül hagyásával az összefonódásban érintett

többi vállalkozáscsoport együttes piaci részesedése ezen az érintett piacon nem haladja meg az 5 százalékot; és

- ezen az érintett piacon van az összefonódásban résztvevő legnagyobb vállalkozáscsoporthoz hasonló piaci részesedésű versenytárs vállalkozás; és
- az összefonódás a lehetséges verseny lényeges csökkenését sem eredményezheti, mert alappal feltételezhető, hogy a jelenleg alacsony piaci részesedésű vállalkozás részesedése a jövőben sem növekedhet érezhetően.

- 34) A Leipnik- és a Mühlen-csoport együttes piaci részesedése meghaladja a 20 százalékot, ezen belül mindkét vállalkozáscsoporté az 5 százalékot, ezért a Versenytanács határozatát a Tpv. 63. § (3) bekezdés b) pontja alapján hozta meg, és ennek megfelelően további nyolcmillió forint eljárási díj megfizetésére kötelezte a kérelmezőt.

VII.

Eljárási kérdések

- 35) Az ügyfelek kérték a tárgyalás mellőzését, ezért a Versenytanács határozatát – a Tpv. 74. § (1) bekezdésének alkalmazásával – tárgyaláson kívül hozta meg.
- 36) Az ügyfeleket megillető jogorvoslati jog a Tpv. 83. § (1)-(2) bekezdésén alapul.

Budapest, 2005. január 26.